

El repte de construir la República

D'ença de la Transició que es veia a venir. El vestit s'ha esquinçat i les costures estan estripades. Era vell i la crisi l'ha acabat d'espellerar. No hi ha prou retalls, ni mans destres, ni fils ni agulles per mirar d'apedaçar-lo. Sortirà més a compte fer un vestit nou, de la mida i la textura necessàries. Amb les competències i els recursos perquè, com a mínim, la gent no hagi de patir tant.

No cal identificar més símptomes ni inventariar més efectes indesitjables per concloure que el nostre sistema social està malalt i que no resol bé ni l'organització del treball ni la distribució de la riquesa. El model econòmic de referència és injust i ha produït greus desequilibris. I el sistema polític és feble, subsidiari de l'estat espanyol, poc eficient, i exigeix un canvi d'orientació i d'escala: regeneració democràtica i sobirania plena. Cal considerar, però, que l'economia catalana també incorpora un teixit laboral, empresarial i professional diversificat, amb sectors de molta projecció, capaços d'exportar, crear ocupació, i generar recursos. I que, des de l'interior mateix i des de fora del sistema polític, hi ha prou sectors compromesos en la necessitat urgent de capgirar-lo i d'encetar la construcció d'un estat català.

El sistema social català, com qualsevol altre, s'ha configurat al voltant de conflictes, pressions i subordinacions. Ha acumulat la tensió de les relacions de poder entre persones, grups i institucions. També les conseqüències d'algunes dramàtiques

derrotes i, esclar, la influència d'algunes il·lusions, consensos i progressos. En la determinació del sistema social català hi ha jugat un paper especialment important el predomini d'unes minories que han comptat durant molts anys amb la força i amb la influència suficients per imposar-se. Això ajuda a entendre, per exemple, les raons de l'escissió a l'interior de la UDC i l'escassa disposició de la direcció a renunciar al seu control. Més enllà dels canvis al Govern, la qüestió de fons és que el sistema autonòmic està esgotat. Una mirada més històrica i menys superficial ens ajudarà més a trobar l'arrel i les causes de molts problemes, i la manera de combatre'ls i superar-los.

Molts analistes han interpretat en clau conjuntural els comportaments electorals suscitats per les europees de fa un any, o pel 24-M.

JOAN M. TRESSERAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

Però com a rerefons hi ha la ferma sensació, compartida per centenars de milers de persones, que l'actual moment històric ofereix l'oportunitat d'encetar canvis profunds i consolidar-los. Hi ha la convicció que estem davant d'una bona ocasió per provocar transformacions amb vocació de perdurar i de servir de base per a un sistema social més just i democràtic. Moltes persones creuen que és possible dur a terme, ara, canvis sostinguts que proporcionin un nou punt de partida i permetin desempal·lar-se de les velles hegemonies i discriminacions.

Per a les formacions d'esquerres, espanyoles i catalanes, adscrites a les diverses tradicions polítiques sorgides de les lluites socials, el moment sembla particularment favorable. L'Estat és incapaç de respondre als

reptes amb eficàcia i els seus signes de crisi i de descomposició interna s'han fet molt visibles. El desafecte de la gent ha trobat més vies per expressar-se. I sí, l'alternativa és més democràcia, més horitzontalitat, més participació. I sí, per efectuar el gir cal completar el canvi de correlació de forces, cal posar en valor unes altres concepcions, prioritats i actituds. Però no és suficient. El risc principal de les esquerres és acomodar-se a la facilitat i la popularitat de la crítica i la indignació, però no poder convertir tota l'energia social mobilitzada en la força constructora d'un sistema social alternatiu, just i viable. La qüestió és com fer el pas de la negació del vell a l'afirmació del nou; de la denúncia a la proposta. Com explicar-la en la seva complexitat, obtenir la confiança de la majoria i assumir el repte de liderar l'edificació del nou sistema.

Que ningú s'enganyi, però. Només la victòria política de l'independentisme català pot provocar, ara per ara, un canvi d'escenari radical. La veritable ruptura, el factor que pot fer trontollar l'Estat des dels seus fonaments, és la possible obtenció d'un mandat democràtic el 27-S per posar en marxa la República Catalana. Qualsevol persona intel·ligent d'esquerres ho ha de saber i ha d'actuar en conseqüència. La ruptura democràtica no és ocupar el vell estat i repintar-lo, sinó fer-ne un de nou, sobre noves bases, allà on és possible. I aquí és possible. L'Estat i l'establishment s'han equivocat greument a Catalunya. L'oportunitat és votar sí a la República Catalana.

Més enllà dels canvis al Govern, la qüestió de fons és que el sistema autonòmic està esgotat

Només la victòria política de l'independentisme català pot provocar, ara per ara, un canvi d'escenari radical